

Eskil Erlandsson: Tal vid LRF konferens i Bryssel den 28 november 2006

Talare

Eskil Erlandsson
Jordbruksminister

Datum

28 november 2006

Plats

Bryssel

Tack för att jag fått komma hit idag och för att jag har fått möjlighet att prata om hur jag som jordbruksminister, tillsammans med er, vill jobba för att göra Sverige gröna näringar bättre, effektivare och mer lönsamma.

I min egenskap av jordbruksminister har jag hittills hunnit besöka två naturbruksgymnasier, ett utanför Växjö och ett i Svalöv i Skåne. Det känns oerhört bra att få träffa unga människor som utbildar sig för att jobba med jorden, skogen och djuren. Jag brukar passa på att gratulera dem till ett bra yrkesval. För svenskt jordbruk är en framtidsbransch.

Jag tror på det svenska jordbruket. Framförallt av två skäl: Vi ligger långt fram både vad gäller god miljö och hög djuromsorg, men vi har också kommit långt på bioenergiområdet.

När dessa lantbrukselever jobbar som djurskötare, bönder eller traktorförare, om 10, 20 eller 30 år kommer det att vara en helt annan situation och ett helt annat jordbruk än det vi har idag.

Jonna, som odlar spannmål, säljer sin havre till såväl foder som förbränning, beroende på vilket som ger högst pris.

Hugo, som blir skogsbonde, kommer vid sidan av bonneriet att driva ett turistföretag, med flera anställda.

Frida, som satsar på mjölkkor, kommer tillsammans med kurskamraten Erik att driva ett mejeri där de tillverkar ett lokalt ostmärke, som säljs till höga priser i delikatessdiskarna runt om i Europa.

Det kommer att gå bra för Jonna, Hugo, Frida och Erik. Men inte tack vare mig,

utan tack vare att vi nu lägger om politiken till att bli mer företagsvänlig, där egen skaparkraft lönar sig. På så vis kommer till exempel de ungdomar som nu läser på lantbruksgymnasium att kunna skapa sin egen framtid.

Sverige har inte bara fått en ny jordbruksminister – utan en helt ny regering. Det är alltså inte bara jordbrukspolitiken som kommer att förändras. Den nya regeringens främsta prioritering är att människor ska ha ett jobb att gå till. En viktig del av vår politik är därför att underlätta för företagare. Då kan fler människor starta och driva företag, och de som redan har ett företag får det lättare att anställa.

Eftersom alla bönder är just företagare, kommer bönderna att vara en av de grupper som snabbt märker att vi har fått en ny regering. Redan nu har vi påbörjat arbetet med att förenkla 3:12-reglerna, sänka skatten på arbete och göra det mer lönsamt att arbeta.

Jag vet att ni har höga krav om lika villkor

Jag vet att ni har höga förväntningar på snabb leverans

Jag vet att ni har önskemål om en ny inriktning av politiken.

Jag vet att ni är otåliga.

Det är jag också.

Men jag ber er att ha tålamod.

Jag kommer att göra allt som står i min makt för att göra böndernas vardag enklare

Jag kommer att jobba stenhårt för att ni snart ska märka att det är en ny regering som styr landet.

Men det kommer att ta tid.

Men det kommer också att bli bra.

2010 ska det svenska jordbrukets kvalitet, konkurrenskraft och lönsamhet ha ökat.

Enklare regler Vi vet att regelbördan är svår för många små företag att bära. Inte minst för landets bönder. Bönder ska ägna så mycket tid som möjligt åt att sköta sina företag. De ska utveckla nya affärsidéer, effektivisera produktionen och bli bättre på att sälja. De ska också, förstås, plöja, tröska och mjölka, men lägga så lite tid som möjligt åt att fylla i blanketter.

Därför har regeringen satt upp som mål att de administrativa kostnaderna för jordbrukslagstiftningen och all annan näringsverksamhet ska minska med minst 25 % till år 2010.

Regeringen har nu lagt ut ett uppdrag på alla våra myndigheter att de ska se över hur regelverket kan minskas. Men här vill jag också ha er hjälp. Jag vill gärna att ni hjälper oss att identifiera krångliga och tidskrävande regler som gör att bönder fyller i blanketter istället för att plöja.

Lika konkurrensvillkor Det är ingen hemlighet att den svenska bonden har ett kostnadsläge som är högre än vad det är i jämförbara EU-länder. Högre produktionskatter bär en del av skulden. Sveriges bönder måste få konkurrensvillkor som ligger i nivå med övrigt europeiskt jordbruk. Detta är en fråga som har hög prioritet och jag har redan börjat jobba med den.

Den gamla regeringen ägnade tolv år till att bland annat inte utnyttja EU-medlemskapet fullt ut. Åt att inte betala ut EU-stöden på rätt sida årsskiftet och att inte respektera äganderätt och näringsfrihet.

Den borgerliga regeringen hade inte ens suttit vid makten i 12 dagar när vi presenterade vår första budget. Ändå fick vi här med några fundamentala förslag som styr in Sverige på rätt väg. Ett av dem är att Sverige ska utnyttja de möjligheter till undantag som gäller för små och medelstora företag i EU:s bestämmelser, vilket är ett steg i att kunna förenkla för små företag. Vi lägger även upp en treårsplan för hur skatten för handelsgödsel och bekämpningsmedel ska återföras till bönderna.

Andra länder i Europa betalar ut gårdsstödet under det år som stödet avser. Så har inte Sverige gjort de senaste åren. Vilket har lett till att Sveriges bönder blivit

missgynnade ekonomiskt gentemot sina europeiska kollegor. Denna orättvisa rättade vi till förra veckan. Fortsättningsvis kommer gårdsstödet att betalas ut på rätt sida årsskiftet. I år och nästa år och alla år som jag är jordbruksminister.

Landsbygd Den nya regeringen ska utarbeta en strategi för landsbygdens utveckling. Det slogs fast redan i regeringsförklaringen. En sådan strategi blir givetvis oerhört viktig för de gröna näringarna, av två skäl.

För det första därför att de gröna näringarna vinner på att det går bra för landsbygden. Jord- och skogsbruksföretagen behöver fungerande telefoni, vägar och bra Internetuppkoppling.

För det andra, därför att jord- och skogsbruket kommer spela en oerhörd roll i utarbetandet av en strategi för landsbygdens utveckling.

Min tro är att en sådan strategi till stor del kommer att handla om hur vi ska klara klimatutmaningen, och där spelar jordbruket en avgörande roll. Den här planeten har vi lånat av våra barn och barnbarn. Vi ska se till att lämna över den till dem i bättre skick än vad den var när vi tog över.

Klimathotet Vi står inför en av de största utmaningarna mänskligheten i modern tid har upplevt. De globala klimatförändringarna kommer få följder för oss alla. För alla här inne som jobbar med jordbruk är det tudelar. Näringen kommer att både gynnas och missgynnas. Jordbruket har såväl en del i skulden för klimatförändringarna, samtidigt som det är en del av räddningen. Dessutom kommer jordbruksföretagarna att drabbas av klimatförändringarna.

Priset på diesel kommer med största sannolikhet att öka, liksom priset på handelsgödsel. Den typ av skördeskador som Skåne i höstas drabbades av kommer att bli vardag. Med stor sannolikhet kommer våra lantbruksdjur att drabbas av sjukdomar och parasiter som vi hittills har varit förskonade ifrån. Översvämningarna blir troligtvis fler, liksom insektsangreppen.

Men jordbruket kommer också att gynnas. Växtsäsongen kommer att bli längre. Det har många av er säkert redan märkt av. Vi kommer att kunna odla nya grödor, som vi inte kunnat odla i Sverige tidigare. I takt med att mer bioenergi efterfrågas kan priset på livsmedel stiga.

Som jag nämnde tidigare har jordbruket också skuld i klimatförändringarna. Jordbruket stod för 12 procent av Sveriges samlade växthusgaser 2001.

Samtidigt är jordbruket en del av lösningen. På jordbruksmarker kan vi odla energiskog och energigrödor. Redan nu är det många svenskar som kör sina bilar på sådant som går att odla på de svenska åkrarna. Här vill regeringen skynda på utvecklingen genom att införa en premie på tio tusen kronor för den som köper en miljöbil.

Många av dem som tar studenten vid landets naturbruksskolor kommer när de ger sig ut på arbetsmarknaden att jobba med att framställa energi istället för mat. De kommer att leverera det de odlat till etanolfabriker eller värmeverk istället för till mejerier och bagerier.

I detta finns naturligtvis också en möjlig etisk konflikt. Bör vi i i-länderna producera vete till etanol när människor svälter? Det är en viktig diskussion och den måste både ni och jag vara beredda på att ta.

En sak ska jag tala om för er, och det är att när jag träffar mina ministerkollegor i Europa och världen så är det en sak som de vill prata om – bioenergi. Minister efter minister frågar om de inte kan få komma på studiebesök hos oss i Sverige för att studera vår satsning på bioenergi. Här ligger Sverige långt fram, och det ska vi se till att utnyttja. Det gäller att sälja såväl tekniskt kunnande som produktion av pannor och råvaror.

Världsbankens förre chefsekonomi, Howard Stern, presenterade nyligen en rapport där han har räknat ut vilka kostnader klimatförändringarna för med sig. Om inte världens länder tar krafttag nu kan notan bli 51 biljoner kronor år 2015. Det motsvarar kostnaden för andra världskriget.

Den dag världens ledare förstår att de måste agera nu, för att slippa betala senare, den dagen är era produkter och ert kunnande guld värt. Ni är den nya tidens oljeshejker.

Eller som vi säger i regeringsförklaringen -”miljöutmaningarna skall nyttjas som en ekonomisk hävstång”.

Skogen Jag har under mitt fögderi numera inte bara jorden, och det som

produceras här, utan även skogen. Jag är oerhört glad över att kunna samla jord och skog under samma hatt.

Efterfrågan på skogens råvaror ökar. Råvarupriserna är mycket höga i världen idag och svenskt virke är efterfrågat inte bara av sågverks- och pappersindustrin utan även av energiproducenter.

Jag ser stora möjligheter i att använda skogsråvara som en del i den energiomställning som på sikt leder till att vi blir oberoende av olja. I regeringen arbetar vi därför för att öka möjligheterna till en hållbar ökning av skogsproduktionen.

I Centerpartiet, men också förstås i alliansen, tror vi på det privata ägandet och ägarens vilja att ta ansvar, och det synsättet kommer att bli tongivande i formandet av vår skogspolitik. Sveriges alla familjeskogsbruk ska känna att de har frihet under ansvar, och att de är en viktig del av energiomställningen. Det är min övertygelse att vi ska bruka skogens resurser så att även kommande generationer har glädje och nytta av den.

I regeringens budgetförslag har vi bedömt att Skogsstyrelsen föryngringsresultat visar att det finns ytterligare behov av insatser i form av rådgivning i produktions- och miljöåtgärder. Vi är även överens om att lyfta fram värdet av frivilliga avsättningar. Naturvårdsavtalen är ett viktigt verktyg och vi har för avsikt att intensivifiera det arbetet.

Skogsutredningen är nu ute på remiss och regeringen kommer därefter att analysera förslagen för att kunna lägga en proposition.

Livsmedel Jag har nu pratat mycket och länge om energi. Men vi kommer även i fortsättningen att producera mat här i Sverige, var inte oroliga för annat.

Den mat vi producerar ska produceras på ett etiskt och ekologiskt hållbart sätt. Den ska vara sund och säker för konsumenten att äta. Men framförallt ska den vara god. (Och apropå det, så ska jag passa på att tacka för den utsökta middagen igår. Den var riktigt fantastisk, även om den förmodligen inte var gjord på svenska råvaror.)

Jag ser två stora trender för livsmedel idag. Dels har vi Mat-Tina som lagar

fantastiskt god mat med både grädde och smör. Men vi har även trenden med GI-metod och Atkinson. Dieter som jag inte tänker försöka mig på, även om jag säkert skulle behöva.

Vi har ett stort kunnande i Sverige kring dessa frågor. Vi är duktiga på att ta hänsyn till både djurens väl och ve och till miljön. Och vi kan göra minst lika god mat som belgarna. Även om just jag har en särskilt faiblesse för belgarnas nationalrätt, pommes frites.

Men vi kan alltid bli bättre. Det jag kan göra handlar framförallt om att ställa hårdare krav när staten gör upphandlingar av mat. Vi ska underlätta för mindre slakterier. Då får ni som är producenter större möjligheter att satsa på att bygga upp egna varumärken. Något som är viktigt för konsumenten.

Dessutom måste det bli enklare att sälja de egna produkterna hemma på gården. Därför måste det bli lättare för dem som driver gårdsförsäljning att också sätta upp vägs skyltar till sin verksamhet.

En aktiv partner i EUEn sak har jag lärt mig när jag har varit här nere i Bryssel för att prata med mina kollegor i ministerrådet.

Och det är att om man vill spela så är man välkommen i laget. Detta känns naturligt för mig som gammal hockeyspelare.

Vid ett av mina första besök i Bryssel som jordbruks- och fiskeminister behandlade vi frågan om fiskekvoter. Som ni vet hade svenska regeringen tidigare låst fast sig genom att säga att det endast är ett totalstopp för torskfiske som gäller. Diskussion om minskningar har inte varit intressanta. Vilket har lett till att EU inte haft så låga fiskekvoter som kunde ha varit möjligt.

Men nu är vi med i laget, och då får vi också se resultat. Jag sökte, och fick mandatet av EU-nämnden, för att i första hand förespråka ett totalstopp, men om det inte gick skulle jag istället jobba för att få ner kvoterna så långt som möjligt. Denna förhandlingsstrategi visade sig mycket lyckosam och vi fick ner kvoterna mer än vad vi hade fått om vi fortsatt att kräva ett totalt torskfiskestopp.

Jag kan berätta att efter förhandlingen om torskkvoterna var det många som

dunkade oss i ryggen och var glada över att vi äntligen var med i matchen. Och jag fick nya ryggdunkningar vid senaste rådsmötet för en vecka sedan. Nu är vi med i matchen.

Om det är så enkelt att förhandla, bara man vill vara med, så ser jag med stor tillförsikt fram emot både hälsokontrollen av CAP och Sveriges ordförandeskap 2009.

När det gäller det europeiska samarbetet kommer hälsokontrollen och det svenska ordförandeskapet 2009 att ta mycket av min och regeringens tid under mandatperioden.

Jag kommer nu att ägna mig åt att söka upp mina kollegor runt om i Europa för att se vart vi kan hitta möjliga allianser.

En sak är klar – dagens gemensamma jordbrukspolitik behöver fortsatt förändras. Den måste bli enklare att förstå, för både de europeiska bönderna och det europeiska folket. Jordbruksstödet uppstod i en tid då det rådde brist på livsmedel i Europa. Idag behövs inte stödet för att klara av en självförsörjningsgrad av livsmedel på vår kontinent.

Den gemensamma jordbrukspolitiken har därför i stora delar av Europa ett mycket svagt stöd bland befolkningen. Människor ser att nästan halva EU:s budget går till jordbruket, men förstår inte varför.

Jag vill påstå att just människors misstro på den gemensamma jordbrukspolitiken är dess största svaghet. Som minister är en av mina uppgifter att söka politiska lösningar som kan få det stora flertalet människors stöd. Tänk om vi kunde vända på inställningen! Tänk om CAP:s största förtjänst vore den starka förankringen hos folket!

Om den gemensamma jordbrukspolitiken ska ha en framtid måste det finnas en folklig förankring för den. Ett sådant stöd skulle kunna uppnås genom att systemet görs enklare, och mer transparent. Jordbrukspolitiken måste också vara långsiktig och förutsägbar. Vi ska inte ha en ryckighet i systemet.

Mitt parti, Centerpartiet lade i valrörelsen fram en rapport där vi förespråkar ett system med flat rate. Jag delar dessa tankar. Det är en naturlig följd av

frikopplingsreformen. Med ett flat rate-system blir arealstödet detsamma per hektar oavsett om marken ligger utanför Paris eller i Sala.

Om vi håller fast vid systemet med gårdsstöd skulle det 2012 kunna skilja åtskilliga tusenlappar i stöd mellan två grannar med identiskt lika fastigheter och produktion. Ett sådant system får ingen legitimitet, vare sig bland bönder, eller allmänhet.

WTO-förhandlingarna måste också klaras av. Sverige har, som ett litet exportberoende land, allt att vinna på en ökad frihandel. På jordbruksområdet är det nödvändigt att USA gör åtaganden om att sänka sina stöd föra att en uppgörelse ska nås. Men jag vill vara tydlig – det kommer att bli ökad konkurrens. Inte minst på nötkötts- och fågelköttsmarknaden.

Inför hälsokontrollen av den gemensamma jordbrukspolitiken kommer vi i jordbruksdepartementet att förbereda oss och göra tidiga inspel till kommissionen. Hälsokontrollen kommer att till stora delar handla om detaljer i 2003 års reform. Men jag tror att vi också måste våga diskutera mer långsiktiga reformer, även om de inte ska införas förrän 2015.

Vi måste analysera, diskutera och kanske reformera exempelvis mjölkkvoter och träda. När det gäller mjölkkvoter välkomnar jag Svensk mjölks inriktningsbeslut om avveckling. Jag lutar åt att det är rätt väg att gå och vill gärna diskutera med näringen om hur det kan gå till.

Vi kommer också att behöva prata om hur landsbygdsutvecklingen bäst finansieras. Ska vi fortsätta att modulera medel från första till andra pelaren eller ska vi söka andra vägar?

Systemet med tvärvillkor behöver också ses över. De ska vara en kontroll av att reglerna följs. Men för systemets legitimitet får detta inte leda till orimligt byråkratiskt krångel.

Djurskydd Djurskyddet är en fråga som ligger mig varmt om hjärtat. Sverige har idag ett av världens högsta djurskydd. Det är bra.

Vår strategi ska vara att behålla vårt goda djurskydd. Jag som jordbruksminister kommer att göra allt jag kan för att förbättra djurskyddet i övriga Europa.

Jag tror att Sveriges bönder kan och dessutom mår bra av att sköta sina djur på ett etiskt riktigt sätt. Jag tror också att konsumenterna i framtiden kommer bli än mer noggranna med hur det de stoppar i munnen har framställts. Då kan gott djurskydd vara en konkurrensfördel. Men idag är det tyvärr så att övriga Europa har en konkurrensfördel, genom att de har ett lägre djurskydd. Därmed blir deras produkter billigare att framställa.

Vi har här ett gemensamt uppdrag. Ni i näringen gick före och gjorde ett stort och förtjänstfullt arbete på djurskyddsområdet innan den lagstiftning vi nu har fanns på plats.

Ett bra exempel på hur ni i näringen utför ett förtjänstfullt jobb gäller burhönsen. Svenska ägg har här tagit initiativ för att få igenom det så kallade värphönsdirektivet i EU. Ni i LRF har också utfört ett förtjänstfullt arbete genom att bland annat tillsammans med SLU bjuda in representanter från kommissionen för att besöka våra svenska äggproducenter.

Jag litar nu på att ni kommer att fortsätta med att jobba för ett gott djurskydd, genom att gå ännu längre. Jag vet att många av er redan gör det. Men jag hoppas att fler kan följa efter.

Vi ska, från regeringens sida, göra vårt för att djurskyddsreglerna ska skärpas på EU-nivå. Det gäller burhönsen. Det gäller gödkycklingarna. Det gäller grisarna. Det gäller nötkreaturen.

Ni har gjort Sverige till ett av Europas bästa länder för lantbrukets djur. Tillsammans ska vi göra Europa till världens bästa region för lantbrukets djur.

Mina vänner, Tack för att jag fick komma hit. Och tack för att ni har lyssnat på mig så tålmodigt. Jag hoppas att ni delar många av mina tankar, och att ni de kommande fyra åren hjälper mig att öka det svenska jordbrukets kvalitet, konkurrenskraft och lönsamhet.

Hjälp mig att skapa en ljus framtid för alla elever som idag går på landets naturbruksskolor. ./.

Taggar

2000-tal, 2006, Centerpartiet, Man, Politiska tal

URI

<https://www.svenskatal.se/tale/eskil-erlandsson-tal-vid-lrf-konferens-i-bryssel-den-28-november-2006>